

[View the original article](#)

ایران

جنگ سوم احتمالی با ایران به وضعیت «نه جنگ، نه صلح» پایان می‌دهد؟

راديو فردا

۲۸/مهر/۱۴۰۵

با وجود وقوع دو جنگ در ایران در یک سال و نیم اخیر، کشور همچنان در وضعیت «نه جنگ، نه صلح» به سر می‌برد و این پرسش مطرح است که این وضعیت چگونه پایان می‌یابد؛ وقوع جنگ سوم احتمالی، به این وضعیت پایان خواهد داد یا پس از آن نیز بار دیگر تداوم خواهد داشت؟

در شرایط هشدارهای مقامات دولتی و رسانه‌ها و همچنین درخواست برخی نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای پایان دادن به وضعیت «نه جنگ، نه صلح»، هیچ نشانه‌ای از تغییر در این زمینه دیده نمی‌شود.

اقتصاد و زندگی روزمره مردم، بزرگترین قربانیان

از زمان پایان جنگ دوازده روزه اسرائیل و آمریکا علیه ایران در سال ۱۴۰۴، اقتصاد ایران در وضعیتی قرار گرفته است که مقامات و تحلیلگران آن را قربانی «نه جنگ و نه صلح» می‌دانند.

این وضعیت، بحران‌های اقتصادی از پیش تحریم‌زده ایران را افزایش داده و مشکلاتی همچون محاصره دریایی نیز به آن افزوده شده است.

دقیقاً یک سال پیش، علی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی، در یک نشست مجلس هشدار داد: «هنگامی که فضای نااطمینانی ناشی از جنگ در منطقه شکل می‌گیرد و فشار تحریم‌ها افزایش می‌یابد، بازار سرمایه و بازار پول به هم می‌ریزد، نرخ سود بالا می‌رود و در نتیجه بازار سرمایه نمی‌تواند نقش مؤثری در سرمایه‌گذاری ایفا کند؛ پیامد آن نیز کاهش رشد اقتصادی است».

او تاکید کرد: «در فضای نه جنگ نه صلح نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم سرمایه‌گذاران مثل گذشته در کشور سرمایه‌گذاری کنند».

اما وقوع یک جنگ دیگر که در ۹ اسفند ۱۴۰۴ آغاز شد، به این وضعیت پایان نداد و پس از این جنگ نیز، مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران، بار دیگر خواستار پایان دادن به وضعیت «نه جنگ، نه صلح» از طریق گفت‌وگو شد. با این حال، گفت‌وگوهای صورت گرفته که منجر به تفاهم‌نامه اسلام‌آباد شد، نه تنها نتوانست وضعیت را به طور پایدار تغییر دهد، بلکه «نه جنگ، نه صلح» را تثبیت کرد.

پس از نقض این تفاهم‌نامه، تحلیلگران سیاسی در ایران همچون محمود سریع‌القلم، هشدار دادند که احتمال تداوم وضعیت «نه جنگ، نه صلح» از دیگر گزینه‌ها بیشتر است.

بیشتر در این باره:

چرا جمهوری اسلامی هنوز سقوط نکرده است؟

در چنین شرایطی، روزنامه شرق در گزارشی با عنوان «ذهن‌های جنگ‌زده» نوشته که «نه جنگ نه صلح» وضعیتی است که در آن، جنگ از میدان نظامی به زندگی روزمره منتقل می‌شود.

به نوشته این روزنامه، در چنین وضعیتی، پرسش مکرر این است که «آیا امشب جنگ می‌شود؟» و احتمال حمله دوباره به بخشی از محاسبات روزمره مردم تبدیل شده است.

روزنامه شرق، در گزارش خود، بیش از هر چیزی بر پیامدهای وضعیت «نه جنگ نه صلح» بر زندگی اقتصادی و حتی روانی خانواده‌ها تاکید کرده و نوشته که حتی بدون وقوع حمله نظامی، انتظار برای جنگ می‌تواند هزینه اقتصادی داشته باشد. همچنین، این که مردم پس از تجربه جنگ‌های متوالی به فعالیت‌های روزانه خود ادامه می‌دهند، ثابت نمی‌کند که اضطراب‌شان کاهش یافته است.

چرا «نه جنگ، نه صلح» طول کشید؟

اما چه عواملی موجب شده که وضعیت «نه جنگ نه صلح» در ایران این قدر طولانی شود؟

رضا علیجانی، تحلیلگر سیاسی در پاریس، به رادیو فردا می‌گوید که این وضعیت در کوتاه‌مدت، ناشی از ملاحظات انتخاباتی در اسرائیل و آمریکا است، زیرا به گفته این تحلیلگر، هر دو این کشورها مایل نیستند با

تشدید تنش، که احتمالاً با واکنش متقابل جمهوری اسلامی نیز همراه خواهد شد، شرایط را برای خود دشوارتر و غیرقابل پیش‌بینی‌تر کنند.

آقای علیجانی می‌گوید: «طرف جمهوری اسلامی هم خواهان تشدید تنش نیست، چون این می‌تواند بحران اقتصادی را برایش تشدید کند. زیر ضربه زدن زیرساخت‌ها به‌طور احتمالی به نفعش نیست و این ریسک را نخواهد پذیرفت».

اما این تحلیلگر سیاسی اضافه می‌کند اگر در کوتاه‌مدت، ملاحظات انتخاباتی به مهار تنش کمک می‌کنند، در میان‌مدت و بلندمدت نوعی «قفل‌شدگی در فرایند تصمیم‌گیری سیاسی» وجود خواهد داشت: «شاهد قفل‌شدگی ترافیک سیاست هستیم؛ هم درون جناح‌های حکومت با هم، هم بین حکومت و مردم و هم بین حکومت و طرف آمریکایی - اسرائیلی یا منطقه و جهان».

به گفته او، این بن‌بست سیاسی باعث شده که زندگی مردم هم قفل شود؛ یعنی مردم هم در یک حالت «خوف و رجا، بیم و امید» هستند و نمی‌توانند تصمیم‌گیری کنند: «همان‌طور که در گزارش روزنامه شرق هم آمده، مردم در یک حالت فلج تصمیم‌گیری هستند. در بخش‌های مختلف زندگی‌شان نمی‌توانند به آینده و این‌که چه آینده‌ای در انتظارشان است فکر کنند و حتی نقشه‌های کوتاه‌مدت برای زندگی‌شان بکشند. ضمن این‌که تورم روزافزون و کمرشکن هم اذیت‌شان می‌کند».

بیشتر در این باره:

پاراگراف اول؛ دو روایت از زندگی عادی ایرانیان زیر سایه جنگ

محمد مهدی شهریاری، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، به روزنامه شرق گفته است: «بعضی از دوستانی که این شب‌ها در میدان‌ها سخنرانی می‌کنند و فقط توهین کرده و افترا می‌زنند. تصمیم‌گیرندگان اصلی را تضعیف می‌کنند و جسارت تصمیم‌گیری را از آن‌ها می‌گیرند».

در مقابل، جلیل میرمحمدی میبدی، یک نماینده دیگر مجلس، در گفت‌وگو با «شرق» صرفاً آمریکا را متهم و ادعا کرده که «نه جنگ نه صلح یک جنگ روانی است که منشأ اصلی آن سیاست‌های آمریکا و توان رسانه‌ای واشینگتن است».

اما آقای علیجانی می‌گوید که هر دو طرف، یعنی ایران و آمریکا هنوز به طور روشن نمی‌دانند بر سر چه چیزی می‌توانند به توافق برسند. او به عدم شفافیت در میزان امتیازدهی آمریکا اشاره می‌کند و ادامه می‌دهد: «مثلاً جمهوری اسلامی غنی‌سازی حداقلی داشته باشد یا نه. آقای جی‌دی ونس یک نظر می‌دهد، آقای ترامپ یک نظر دیگر می‌دهد».

او می‌گوید: «در طرف جمهوری اسلامی هم حداقل و حداکثر خواسته‌ها دقیق نیست. یعنی جمهوری اسلامی حاضر است تنگه را در ازای برخی امتیازات اقتصادی باز کند، ولی درباره این‌که آیا تعلیق غنی‌سازی را حاضر است بپذیرد یا نه، یا برای چه مدت می‌تواند بپذیرد، این معلوم نیست و ما یک نوع چندصدایی را در فضای سیاسی می‌شنویم».

بیشتر در این باره:

شکاف در اردوگاه جمهوری اسلامی؛ جنگ قدرت در غیاب رهبر جدید؟

تعمیق بحران با عقب افتادن برنامه‌های دولت

با وجود بلاتکلیفی به‌ویژه در وضعیت اقتصادی مردم ایران، مقامات جمهوری اسلامی وضعیت «نه جنگ نه صلح» را دلیلی برای به عقب‌انداختن بسیاری از برنامه‌ها اعلام می‌کنند و همین امر تعلیق را عمیق‌تر می‌سازد.

روزنامه شرق نوشت که اختلاف‌نظر نمایندگان مجلس درباره منشأ مشکلات یک نکته مشترک را پنهان نمی‌کند: هیچ‌کدام از آن‌ها خواهان توقف اداره کشور تا پایان جنگ نیستند.

در چنین شرایطی چه چشم‌اندازی برای آینده وجود دارد؟ آقای علیجانی می‌گوید گزینه جنگ سوم؛ که می‌تواند ایران را با خسارت‌های سنگین زیرساختی و اقتصادی روبه‌رو کند و تضمینی برای حل بحران اصلی به دست نمی‌دهد.

او می‌گوید: «شاید راه‌حل بینابین این باشد که آمریکایی‌ها حق غنی‌سازی اورانیوم جمهوری اسلامی را به رسمیت بشناسند، ولی خواهان این شوند که برای یک مدت جمهوری اسلامی غنی‌سازی‌اش را تعلیق کند. آیا ترامپ به این رضایت خواهد داد؟ آیا جمهوری اسلامی همین را خواهد پذیرفت؟ به گمان من، یک مقدار به مشوق‌های اقتصادی و امتیازات اقتصادی‌ای برمی‌گردد که آمریکا به جمهوری اسلامی بدهد».

با وجود این که در شرایط «نه جنگ، نه صلح» ممکن است جنگی رخ ندهد اما با تداوم آن، مردم قطعاً دچار اضطراب بیشتری خواهند شد.

روزنامه شرق خطاب به مقامات هشدار می‌دهد: «کاهش نگرانی عمومی به چیزی فراتر از پاسخ‌های تبلیغاتی نیاز دارد؛ به اطلاع‌رسانی دقیق، تصمیم‌های قابل پیش‌بینی، هماهنگی در سیاست‌گذاری و عملکردی که امکان برنامه‌ریزی را به مردم بازگرداند».

این مطلب بخشی از:

فراتر از خبر

بایگانی

ایران